

нашият свят

нашето достойнство

нашето бъдеще

Глобалните цели

Помагало за младите обучители

Тази папка с материали служи за запознаване с Целите за устойчиво развитие, новата програма за взаимодействие между хората в света през следващите 15 години. Материалите са предназначени за млади обучители, които по метода „връстници обучават връстници“ ще работят с по-малките си съученици.

Публикацията е част от националната програма за популяризиране на Европейската година за развитие. С идеята да продължим дискусията и през следващите години, предлагаме на младите ни приятели да търсят отговори на следните въпроси:

- Как да направя промяна с мен и с хората около мен?
- Как да направим града си по-добро място за живеене?
- Как аз и връстниците ми да посрещнем заедно предизвикателствата пред света?

2015
Европейска година
за развитие

ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

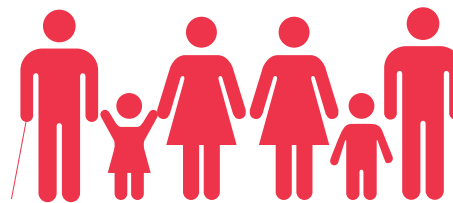
1. Ликвидиране на бедността
2. Подобряване на изхранването чрез устойчиво земеделие
3. Здраве и добруване за всички, във всички възрасти
4. Качествено образование за всички, за цял живот
5. Равенство и овластяване на жените
6. Достъп до вода и добри санитарни условия
7. Достъп до модерни енергийни източници
8. Устойчив икономически растеж, заетост и достоен труд за всички
9. Подкрепа за устойчива индустриализация и иновации
10. Намаляване на неравенството в страните и между тях
11. Градовете и селищата да са включващи, сигурни и устойчиви
12. Устойчиво потребление и производство
13. Незабавни действия срещу климатичните промени
14. Устойчиво използване на световните водни ресурси
15. Поддържане на екосистемите и на биологичното разнообразие
16. Мирни, включващи и отговорни общества за устойчиво развитие
17. Глобално партньорство за устойчиво развитие

Проект, финансиран от Европейската комисия по
Национална работна програма на държавите-членки
за Европейската година за развитие 2015

нашият свят

нашето достойнство

нашето бъдеще

1 ИЗКОРЕНЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се изкорени крайната бедност за всички хора в света.
- Да се въведат системи за социална защита за всички уязвими слоеве от населението.
- Всички мъже и жени да имат достъп до природни ресурси, до нови технологии, включително до микрофинансиране.
- Да бъдат намалени рисковете за най-бедните от икономически, социални и екологични сътресения и катастрофи.

Показателите за крайната бедност в света са снижени наполовина след 1990 г. Това е впечатляващо постижение, но все още един на пет души в развиващите се страни живее с по-малко от 1,25 долара на ден, има милиони други с малко повече от това, а много хора стоят пред заплахата да попаднат в порочния кръг на бедността. Бедността е много повече от липса на достатъчно доходи. Тя включва глад, недोхранване, ограничен достъп до образование и до други основни услуги, социална дискриминация и изключване, липса на участие във властта. Икономическият растеж трябва да бъде въвличащ, да предоставя работа и да стимулира равенството.

Факти и данни:

- 836 млн. души в света живеят в крайна бедност.
- Около един на петима в развиващите се страни живее с по-малко от 1,25 долара на ден.
- По-голямата част от хората, живеещи с по-малко от 1,25 долара на ден, живеят в Южна Азия и в Африка на Юг от Сахара.
- Високи показатели за крайна бедност има в малки, нестабилни и засегнати от конфликти страни.
- Едно на 7 деца под пет години в света тежи по-малко от нужното за възрастта.
- Всеки ден през 2014 г. 42 000 души са напускали дома си, за да търсят убежище, бягайки от конфликти и войни.

2015
Европейска година
за развитие

Занимание „Закуската на света“

Цел на заниманието:

Да се помисли за неравенството в световен мащаб; да се повиши осведомеността пред какво са изправени други хора в различни части на света; да се помисли за различните фактори, които водят до неравенство.

Време - От 45 минути до 1 час

Подготовка на групата:

Съберете група, например от 25 души, извън стаята/или мястото, където закусват.

Подгответе цветни хартийки в една купа: 11-розови, 6-зелени, 5-жълти, 3-сини.

Помолете участниците да си затворят очите и да си изберат по една от хартийките.

Кажете им да не разкриват цвета, докато не влязат обратно в стаята.

Кажете им, че масите са белязани с различни цветове и че трябва да седнат на маса с цвета, който са изтеглили.

Подготовка на залата:

1. Подгответе залата, като разположете 4 маси (1 малка, 2 средни и 1 голяма) в средата на стаята, с достатъчно разстояние една от друга.

2. Подгответе масите, както следва:

Розова маса – малка масичка, на която да има само хляб, достатъчен за около 5 души (най-добре хлябът да е престоял), 3 чаши вода.

Зелена маса – средно голяма маса, 2 хляба, масло, сирене, кана портокалов сок.

Жълта маса – средно голяма маса, 2 хляба, масло, конфитюр, сирене, кана с вода.

Синя маса – голяма по размер маса, 4 хляба, салфетки, хубави чинии, кошница с плодове, конфитюр и желе, сребърни прибори, различни видове сирена, чаши за вино, портокалов сок, ябълков сок.

Правила на играта. (15 минути)

1. Отворете вратата на залата и кажете на участниците "Добро утро, закуската ви е готова!"

2. Наблюдавайте участниците.

3. След 15 минути, когато участниците са приключили със "закуската" си, накарайте ги да излязат от залата и ги отведете в друга стая, където ще можете да направите разбор (салон, хол, и т.н.)

Разбор: (10 минути)

За улеснение на участниците започнете със следните въпроси:

- Как се чувствате по време на закуската?
- Какво беше чувството да имате твърде малко или твърде много, или достатъчно?
- Видяхте ли какво закусват другите участници?
- Помислихте ли да споделите храната си? Или да поискате от съседната маса?
- Смятате ли, че преживяното току-що е свързано с реалния живот? Как?
- Сещате ли се за ситуации, подобни на тази?

Бедността в България

Всеки десети българин е в риск от дълбока бедност, а един от пет души се намира под линията на бедността. Това са изводи на Института за пазарна икономика в доклад, представен през март 2015 г. Докладът класифицира няколко нива на бедност, като акцентира върху две от тях – класическа и дълбока. Първата се отнася за хората, които живеят с под 60% от дохода на средното домакинство, а в дълбока бедност се считат хората, които живеят с под 40% от този доход.

В рамките на Европейския съюз всеки, който трябва да се издържа с по-малко от 60% от средния доход, е считан за беден или в риск да изпадне в бедност.

нашият свят

нашето достойнство

нашето бъдеще

2 ПОДОБРЯВАНЕ НА ИЗХРАНВАНЕТО ЧРЕЗ УСТОЙЧИВО ЗЕМЕДЕЛИЕ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се сложи край на глада и да се осигури за всички достъп до здравословна храна през цялата година.
- Да се сложи край на всички форми на недохранване и да се осигури храна за подрастващите, бременните и възрастните хора.
- Да се удвои производителността в селското стопанство и да се осигури за всички равен достъп до производствени и водни ресурси.
- Да не се допускат екстремни природни явления, суша, наводнения и други бедствия, постепенно да се подобрява качеството на почвата.
- Да се защитава генетичното разнообразие от растения, семена, животни.
- Да се увеличат инвестициите в инфраструктурата на селските райони.

Време е да преосмислим как отглеждаме, поделяме и консумираме нашата храна. Ако се подкрепят селскостопански програми, съобразени с човека и мястото, където живее, ако се защитава природата, ще има достатъчно ресурс за достойно изхранване на всички хора. Точно сега обаче това не се случва, има разграждане на биологичното разнообразие, има промени на климата, а вследствие от това има много природни бедствия и много хора, мигриращи към по-плодородни земи.

Нужна е промяна в глобалната селскостопанска система, ако искаме да има храна за 795 млн. гладни хора днес и за увеличилото се с още 2 млрд. души население на света до 2050 г.

Факти и данни:

- В глобален мащаб един на 9 души е недохранен.
- По-голямата част от гладните хора на света живеят в развиващите се страни, където 12,9% от населението е недохранено.
- Азия е континентът с най-много гладни хора.
- Лошото хранене причинява половината от смъртните случаи на деца под пет години – 3,1 млн. деца всяка година.
- 66 млн. деца от началния курс отиват на училище гладни в развиващия се свят, само в Африка броят им е 23 млн.
- 1,4 млрд. души в света нямат достъп до електричество, повечето от тях живеят в села на развиващия се свят. Енергийната бедност е висока бариера за производството на храна и за намаляване на глада.

2015
Европейска година
за развитие

Занимание „Игра с пликове за бързо хранене“

Помолете участниците да седнат в кръг и им кажете, че ще получат закуска или лакомства. Това, което участниците няма да знаят предварително е, че разпределението на лакомствата няма да е справедливо.

Цел на заниманието:

Да се покаже значението на неравния достъп до храна; да се стимулира разговор за различните начини, по които можем да отговорим на недостига на храна в нашата общност.

Необходими материали:

- Кутии с дребни солени, бонбони и други лакомства, които децата предпочитат
- Хартиени пликове за бързо хранене (според броя на участниците)
- Малка бяла дъска или флипчарт с маркери

Примерно разпределение на материалите – примерът се отнася за група от 25 души:

- 8 плика – без лакомства
- 8 плика – 5 дъвки или една суха паста
- 8 плика – 10 дъвки или две сухи паста
- 1 плик – пълен с лакомства

Време: 30 минути

Указания за дейността:

Направете така, че приблизително равен брой участници да получат или празни пликове, или пликове с малък брой лакомства, и само един от учениците да получи пълния плик.

Обяснете на участниците, още докато седят на масите или в кръг на земята, че им давате лакомства.

Давайте им пликовете плътно затворени, за да не виждат съдържанието. Учениците не бива да ги отварят докато не получат инструкцията от водещия. Добра идея е да напълните празните пликове със смачкана хартия, за да изглеждат като другите.

След като всички са получили пликовете, кажете им да ги отворят. Дайте им минута да осмислят какво се е случило.

Въпроси за дискусия:

- Как се чувствахте да сте този, който получи най-пълния плик с лакомства? Какви бяха началните ви мисли?
- Как се чувствахте да сте сред тези, които нямаха нищо в пликовете си? Какви бяха първите ви мисли?
- Можете ли да направите паралел с реалния живот във вашата общност? Или между тази игра и неравния достъп до храна и други ресурси в света?
 - Как можем да намерим решение за справедливото разпределение на лакомствата, които днес раздадохме? Какви стъпки можем да предприемем в нашата общност?

Сещате ли се за ситуации, подобни на тази?

Какво е устойчиво земеделие?

Земеделието е стопански отрасъл, който ни снабдява с храна и продукти, незаменими за съществуването ни. С развитието на технологиите, механизацията, увеличеното използване на изкуствени торове и препарати за растителна защита се увеличава добивът, но се активизират процесите на ерозия и опустиняване на земята, засоляване, вкисляване, заблацияване, замърсяване с тежки метали и др. За ограничаване на тези негативни процеси възниква концепцията за „устойчиво земеделие“. Терминът „устойчиво земеделие“ се появява след въвеждането на термина „устойчиво развитие“ през 1992 г. на срещата в Рио де Жанейро и е пряко свързан с него. Концепцията на устойчивото земеделие се основава на принципа, че настоящите нужди на човечеството от продуктите на земеделието не трябва да лишават бъдещото поколение от възможността да задоволява собствените си нужди.

Устойчивото земеделие е свързано с умерено и правилно използване на почвените ресурси така, че земята да има възможност да запази плодородието си.

нашият свят

нашето достойнство

нашето бъдеще

ЗДРАВЕ И ДОБРУВАНЕ ЗА ВСИЧКИ ВЪВ ВСИЧКИ ВЪЗРАСТИ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се намали смъртността на родилките и новородените.
- Да се сложи край на епидемиите от ХИВ/СПИН, туберкулоза, малария и други остро заразни заболявания.
- Да се подобри профилактиката и лечението на наркоманията, включително злоупотребата с наркотични средства.
- Да се намали наполовина броят на жертвите на пътнотранспортни произшествия.
- Да се обезпечи всеобщ достъп до услуги и информация за опазване на сексуалното и репродуктивното здраве.
- Да се осигури всеобщ обхват на здравни услуги и достъп до основни лекарствени средства и ваксини за всички.
- Да се прилага Рамковата конвенция на Световната здравна организация (СЗО) в борбата срещу тютюнопушенето.
- Да се увеличи финансирането на здравеопазването, да се подобри подготовката и задържането на медицински кадри.

Осигуряването на здравословен начин на живот и насърчаването на благосъстоянието на всички, във всички възрасти, е от съществено значение за устойчивото развитие. Значителни крачки са направени в увеличаването на продължителността на живота и намаляване на някои от най-честите причини за детската и майчина смъртност. Постигнат е съществен напредък и по-голям достъп до чиста вода и канализация. Постигнато е намаляване на случаите на малария, туберкулоза, полиомиелит и на разпространението на ХИВ / СПИН. Въпреки това са необходими още много усилия, за да се изкорени напълно широкият спектър от заболявания и да се решат много различни здравни проблеми.

Факти и данни:

- Независимо от глобалния напредък, по-големият брой смъртни случаи на деца са в Африка на Юг от Сахара и в Южна Азия. Четири от пет смъртни случаи на деца под пет години се отчитат в тези региони.
- Деца, родени в бедност, носят по-голям риск да починат на възраст под пет години, в сравнение с тези в по-богатите семейства.
- Деца на образовани майки, дори на майки с начално образование, имат повече шансове да оцелеят.
- Смъртността при родилките е спаднала с почти 50% от 1990 година насам. Но тя е около 14 пъти по-висока при родилките в развиващите се страни в сравнение с развитите държави.
- През 2013 г. са отбелязани нови 2,1 млн. заразявания с ХИВ, но това е с 38% по-малко в сравнение с 2001 г.
- Над 6,2 млн. души са спасени от малария в периода 2000-2015 г. В глобален мащаб заразяванията са спаднали с 37%, а смъртните случаи с 58%.

2015
Европейска година
за развитие

Занимание „Спри и запиши“

Цел на заниманието:

Учениците да оценят предимствата на здравословната храна.

Материали:

Хартия и химикалки за всеки участник.

Правила и процедура:

1. Раздайте листове хартия и химикалки на всеки участник.
2. Предложете на участниците да изпълняват определена физическа активност докато чуят думата „стоп“ (около 30 секунди). Активностите могат да бъдат маршируване, танцуване, подскачане, въртене в кръг, тичане на място.
3. След сигнала „стоп“ участниците записват върху своя лист три причини хората да не злоупотребяват с наркотици, или за колкото още се сетят, докато чуят отново сигнала „стоп“ (отново 30 секунди).
4. Повторете физическата активност за още 5-10 минути и след като дадете сигнала „стоп“ помолете участниците да запишат две причини, поради които наркотиците са много опасни.
5. Проведете физическата активност още веднъж и след сигнала „стоп“ помолете участниците да запишат признаците, по които може да се познае, че някой взема наркотици.

След приключване на заниманието помолете участниците да представят отговорите, които са си записали. Запишете ги на дъската, за да започнете дискусията за вредата от наркотиците. Свържете темата с рисковете за заразяване с ХИВ.

Какво символизира червената панделка?

Червената панделка е международен символ на анти-СПИН кампанията. Тя е създадена преди 8 години от група художници, нарекла се "Visual AIDS". Символ е на солидарността към хората, живеещи с ХИВ и обединява усилията на хората в общата борба срещу болестта. Червеният цвят на панделката едновременно символизира любовта и кръвта и така изразява съпричастността към засегнатите от заболяването и болката, причинена от загубата на близките, починали от СПИН. Червеният цвят също е и предупреждение да не се подхожда лекомислено към проблема и да не се пренебрегва едно от най-големите предизвикателства на нашето съвремие. През годините червената панделка стана изключително популярен символ на различни инициативи и организации за борба с ХИВ/СПИН.

нашият свят

нашето достойнство

нашето бъдеще

4 КАЧЕСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ВСИЧКИ, ЗА ЦЯЛ ЖИВОТ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Всички момичета и момчета да получават безплатно, справедливо и качествено начално и средно образование.
- Всички жени и мъже да имат равен достъп до качествено техническо, професионално и висше образование.
- Да се увеличи броят млади и възрастни хора с умения, позволяващи достоен труд и предприемаческа дейност.
- Да се ликвидира дискриминацията в достъпа до образование.
- Всички учаци се да придобият знания и навици, необходими да съдействат за устойчиво развитие
- Да се увеличи броят на квалифицираните учители.
- Да се увеличи броят на стипендиите за студенти от най-слабо развитите държави

Получаването на качествено образование е предпоставка за подобряване на живота на хората и устойчивото развитие. През последните десетилетия е постигнат по-добър достъп до образование на всички равнища. Записването в началното образование в развиващите се страни е достигнал 91%, но 57 милиона деца остават извън училище.

Факти и данни:

Повече от половината деца, които не са записани в училище, живеят в Африка на Юг от Сахара.

- Около 50% от децата, отпаднали от начално училище, живеят в засегнати от конфликти райони.
- 103 млн. млади хора в света са неграмотни и 60% от тях са момичета.

Предложение: прочетете пред учениците откъса от книгата на Малала Юсуфзай, издадена на български език, на адрес: http://www.dnevnik.bg/razvlechenie/2014/10/12/2397973_otkus_ot_az_sum_malala_na_nositelkata_na_nobelova/

2015
Европейска година
за развитие

Занимание „Напускане на училището“

Цел на заниманието:

Да се оцени ролята на образованието

Указания за провеждане на заниманието:

1.Разделете участниците в три групи. При разделянето използвайте техника за смесване по пол и за разбиране на клики. Пример: както всички са седнали в кръг, ги помолете един след друг да се назовават „орел“, „рак“, „щучка“. Формират се групи на орлите, раците и щуките.

2.Закачете на три от стените по едни голям бял лист. На всеки лист е написан предварително въпрос. На първия пишат „орлите“ и отговарят на въпроса „Какво мога да науча в училище?“. На втория пишат раците и отговарят на въпроса „Защо според вас някои от децата напускат училище рано?“. На третия пишат „щуките“ и отговарят на въпроса „Какви са лошите последици, свързани с напускането на училище преди завършване на основното образование?“

3.След 15 минути помолете всички да седнат отново в кръга и говорител на всяка от групите ще представи отговорите на зададените въпроси.

4.Водещият може да обобщи с допълнителни аргументи, например: Може би ще ти бъде интересно да научиш, че едно проучване, проведено в Чехия, Словакия и България, показва, че понастоящем образованието има много по-голямо значение за заплатата, която получаващ, в сравнение с периода на комунизма. С други думи, струва си да учиш!

Факти за България:

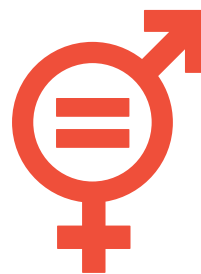
12,9 процента са отпадналите ученици от системата на образованието в България през 2014. Тревожна е тенденцията при уязвимите социални групи, особено при ромската общност, където 29% от децата изобщо не са стъпвали в училище, а завършилите само трети клас са 28%. Според НСИ през учебната 2013/2014 г. училище са напуснали 17 794 деца, докато през 2012/2013 г. броят им е бил малко по-малко - 17 571.

Данните на Евростат за учениците от ЕС между 18 и 24 години, напуснали през 2014 г. преждевременно образователната система, също говорят за увеличение в броя на рано напускащите училище в България. Ако през 2011 г. процентът на рано отпадналите у нас е бил 11.8%, а през 2012 г. и 2013 г. се увеличава до 12.5%, то през 2014 г. той скача до почти 13%. Според целите на "Европа 2020" България трябва да сведе до 5 г. този дял на 11%. По този показател страната ни се нарежда на 6-о място от 28-те еврочленки.

Според Конвенцията на ООН за правата на детето всички деца и млади хора имат право на безплатно начално образование. Те имат също така и равни права за средно образование, което включва общото и специалното образование.

„По един или друг начин ще трябва да завърша училище. Без средно образование никога няма да можеш да си намериш прилична работа“. Никола, 16 години

„Образованието не е толкова важно, в днешно време парите значат всичко“. Драго, 15 години

5 РАВЕНСТВО И ОВЛАСТЯВАНЕ НА ЖЕНИТЕ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се ликвидират всички форми на дискриминация по отношение на жените и момичетата.
- Да се премахнат всички форми на насилие спрямо жени и момичета, включително търговията с хора и сексуална и други форми на експлоатация.
- Да се изкоренят всички вредни традиции като ранни и принудителни бракове.
- Да се обезпечи всестранно и ефективно участие на жените в ръководството на държавата на всички равнища на обществения живот.
- Да се проведат реформи за предоставяне на жените на равни права по отношение на икономическите ресурси, финансовите услуги, правото на наследяване.
- Да се използват информационно-комуникационните технологии за разширяване на правата и възможностите на жените.

Макар че светът е постигнал напредък по отношение на равенството между половете и овластяването на жените в рамките на Целите на хилядолетието за развитие (включително равен достъп до начално образование между момичета и момчета), жените и момичетата продължават да страдат от дискриминация и насилие във всяка част на света.

Равенството между половете е не само основно право на човека, но необходима предпоставка за мирен, проспериращ и устойчив свят.

Факти и данни:

- Около две трети от страните в развиващите се страни са постигнали равенство на половете в началното образование.
- В Южна Азия само 74 момичета на 100 момчета са записани в началното училище през 1990 г. През 2012 съотношението е същото.
- В Африка на Юг от Сахара, Океания и Западна Азия момичетата все още срещат трудности при записване в начален и прогимназиален курс.
- Жените в Северна Африка заемат само едно от пет платени работни места извън селскостопанския сектор. Делът на заетите жени извън селскостопанския сектор се е увеличил от 35% през 1990 г. до 41% през 2015 г.
- В 46 държави на света жените имат повече от 30% от местата в националните парламенти в поне една от камарите.

Занимание „Кої е ученият?“

Цел на заниманието:

Да въведе концепцията за стереотипите по отношение на половете и да помогне на учениците критично да обсъдят влиянието на стереотипите върху момчетата и момичетата.

Указания за провеждане на заниманието

Помолете учениците да вземат лист хартия и да нарисуват картина на един учен.

Нека учениците закачат картините си по стените в стаята.

Въпроси:

След приключване на тези първи стъпки помолете учениците да обсъдят какво виждат, като използвате следните въпроси:

- Колко от картините представят учения като мъж?
- Колко от картините представят учения като жена?
- Трудно ли е да се прецени дали някои от картините не сочат ясно дали става дума за мъж или жена?

В следващата стъпка помолете учениците да отговорят защо са нарисували своя учен така и да споделят своите идеи.

Дефинирайте и опишете какво означава джендерният стереотип, или стереотипът за половете и след това помолете учениците да идентифицират стереотипите, които може би са повлияли за възприемането им какъв е ученият.

Накрая обсъдете с учениците как подобни стереотипи влияят на момчетата и момичетата, на техния избор на професия, както и какво мислят за възможностите тези стереотипи да бъдат отстранени, каква би била тяхната лична роля в този процес.

Речник на думите:

Стереотипът е опростена и/или стандартизирана концепция или имидж, често споделян от определена група от хора по отношение на друга група от хора. Стереотипите могат да изграждат позитивен или негативен имидж и обикновено представляват изказване на мнение, основаващо се на минимално или ограничено познаване на определена група от хора. Подобни опростени концепции, мнения или имидж се основават на предположението, че това са общи качества, които всички членове на тази определена група притежават.

Предразсъдък е не само изказването на мнение или вярване, но и отношението, което включва чувства като презрение, неприязън или омраза.

Дискриминацията се проявява в случаи, в които човек бива третиран по-неблагоприятно в сравнение с друг човек. Дискриминацията е пряк резултат от съществуващите предразсъдъци.

Според Конвенцията на ООН за правата на детето всички деца и млади хора имат право на безплатно начално образование. Те имат също така и равни права за средно образование, което включва общото и специалното образование.

За допълнително проучване:

Държавна политика по равнопоставеност на жените в България:

В България съществува Закон за защита от дискриминацията, но не съществува Закон за полова равнопоставеност. След приемането на страната в ЕС опитите да се прокара такъв законопроект са прекратени. Липсата на Закон произвежда и липса на институционален механизъм, който да е ангажиран с проблемите на равнопоставеността по пол и да провежда публично финансирани политики.

Държавата се ангажира с провеждането на политики за равни възможности на половете със създаването на Национален съвет по равнопоставеността на жените и мъжете.

Задача за учениците:

Колко са жените в парламента и в кои комисии има повече жени?

нашият свят

нашето достойнство

нашето бъдеще

6 ДОСТЪП ДО ВОДА И ДОБРИ САНИТАРНИ УСЛОВИЯ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се обезпечи всеобщ и справедлив достъп до питейна вода.
- Да се обезпечи за всички достъп до подходящи и справедливи услуги в областта на хигиената и да се сложи край на дефекация на открито.
- Да се повиши качеството на водата, да се подобри ефективността на използването на водата, да се обезпечи управление на водните ресурси чрез трансгранично сътрудничество.
- Да се защитава свързаните с водните ресурси екосистеми, в това число гори, реки, водоносни езера.
- Да се укрепва потенциала на развиващите се страни при осъществяването на програми в областта на водоснабдяването и прилагането на технологии за повторно използване на водата.
- Да се поддържа и укрепва участието на местните общини при подобряване на санитарните условия и при управлението на дейностите по водоснабдяване.

Чиста и достъпна вода за всички, това е нещо важно за света, в който искаме да живеем. Всъщност това може да се постигне, защото на планетата ни има достатъчно количество вода. Но поради слаба икономика или лоша инфраструктура, всяка година милиони хора, повечето деца, умират или се разболяват заради лоша хигиена, липса на чиста вода и на добра канализация.

Недостигът на вода, лошото качество на водата и неадекватната канализация имат отрицателно въздействие върху продоволствената сигурност, върху избора на поминък и образователни възможности за бедните семейства по целия свят. Сушата се отразява на някои от най-бедните страни в света и води до глад и недोхранване. До 2050 г. най-малко един на всеки четирима души е вероятно да живее в страна, засегната от хронични или повтарящи се проблеми с недостига на прясна питейна вода.

Факти и данни:

- 2,6 млрд. души в света са получили достъп до по-добри източници на питейна вода след 1990 г., но 663 млн. все още нямат.
- Най-малко 1,8 млрд. души в света използват източници на питейна вода, които са фекално замърсени.
- Недостигът на вода засяга повече от 40% от населението на света и перспективата е този дял да расте.
- 2,4 млрд. души нямат достъп до основни санитарни услуги като тоалетни или клозети.
- Повече от 80% от използваната за различни дейности вода се излива в реките или моретата без всякакво отстраняване на замърсяването ѝ.
- Всеки ден 1000 деца умират от болести, които не биха се проявили при добра хигиена и достъп до вода.
- Водноелектрическите централи са един от най-широко използваните възобновяеми източници на енергия и през 2011 г. представлява 16% от общото производство на електричество в света.
- Наводненията и други свързани с водата бедствия причиняват около 70% от смъртните случаи, следствие от природни катастрофи.

Занимание „Как замърсяваме реките си?“

Време: 45 минути

Цел на заниманието:

Да се разбере опасността от замърсяване на водосборния басейн и защо е нужно да се спазват добри отводнителни модели. Заниманието може да се проведе с помощта на учител по география.

Въвеждане:

По време на проливен дъжд водата се стича по земята и се събира в потоци, канали, реки и гр. Земята, по която се отцежда водата, се нарича водосборен басейн или отточна област.

Области на по-висока надморска височина, наречени водогели, разделят отделни водосборни басейни едни от други. Водата тече през поредица от канали и в крайна сметка се събира в широка река и се влива в море или океан.

Погледнато от самолет, отводнителните модели на водосборните басейни наподобяват мрежа, подобна на разклоненията на едно дърво. Притоци, подобни на малки клонки, се вливат в потока, т.е. в основните клони на дървото. В крайна сметка потоците се събират в голяма река. Подобни модели има човешката нервна система, пътната карта и гр.

Подготовка:

Съберете материали, необходими за дейността:

1. Лист хартия
2. Плитка тавичка
3. Цветни маркери на водна основа
4. Бутилка вода с пръскачка

Указания за дейността:

1. Помолете учениците да намачкат един лист хартия и след това частично да го изгладят, като внимават да оставят ясни очертания на гънките, които ще наподобяват хребети и възвишения.
2. Нека учениците повторят всяка гънка с различни цветове маркери на водна основа. Цветовете ще представят различните видове замърсители – торове, пестициди, отпадъци от домашния любимец, боклуци.
3. След това да поставят листа хартия в плитката тавичка и да го оформят така, че да изглежда като водосборен басейн.
4. Напръскайте хартията с вода и гледайте как цветовете започват да се разтичат.

Обсъждане:

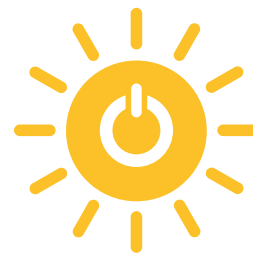
Опишете какво се случи в най-високата и най-ниската точка във водосборния басейн. Смесиха ли се различните замърсители?

Водните ресурси на планетата заемат 361 млн. км² или 61% от земната повърхност. Обемът на световния океан представлява 97,5% от общото количество на всички води. За България водните площи са 201 040 ха или заемат 1,81% от общата територия на страната.

нашият свят

нашето достойнство

нашето бъдеще

7 ДОСТЪП ДО МОДЕРНИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се обезпечи всеобщ достъп до икономични, надеждни и съвременни енергийни услуги.
- Съществено да се увеличи дялът на възобновяемите източници на енергия в световния енергиен баланс.
- Да се удвоят глобалните темпове за повишаване на енергийната ефективност.
- Да се подобри международното сътрудничество за по-лек достъп до резултатите от научните изследвания, свързани с екологично чисти енергийни източници, възобновяеми източници на енергия, повишена енергийна ефективност.
- Да се разшири инфраструктурата и да се модернизират технологиите за предоставяне на съвременни и надеждни енергийни услуги за всички в развиващите се страни.

Енергията е от централно значение за почти всяка голяма заплаха или значителна възможност за съвременния свят. Независимо дали става дума за работни места, сигурност, изменение на климата, производство на храни или за увеличаването на доходите, достъпът до енергия за всички е от съществено значение. Устойчивата енергия е възможност – тя променя живота, стопанствата и планетата.

Факти и данни:

- Един от пет души в света нямат достъп до модерно електрическо снабдяване. 3 млрд. души разчитат на дърва, въглища или животински отпадъци за готвене и отопление.
- Енергийният добив допринася в най-голяма степен за климатичните промени, след като е източник на около 60% от глобалните емисии на парникови газове.
- Намаляването на въглеродната интензивност на енергийния добив е основна цел в дългосрочните цели за климата.

Генералният секретар на ООН Бан Ки-мун обяви изменението на климата като най-голямото предизвикателство на нашето време. Според него това е глобален проблем, но все пак всеки един от нас има силата да направи промяната. Дори малки промени в нашия начин на живот и поведение могат да помогнат за намаляване на емисиите на парникови газове, като се осигури качество на живота и шанс за бъдещите поколения. Но как?

2015
Европейска година
за развитие

„Тиха дискусия“ за защита на климата

Цел на заниманието:

Учениците провеждат „Тиха дискусия“ за защита на климата и в подкрепа на мерките за защита на климата.

Указания за дейността:

- В класната стая се закачат големи плакати (листа от флипчарт), върху които са записани въпроси или цитати.
- Класът се разпределя до плакатите и по групи, или поединично, работи за изразяване на отношение по въпросите, записани върху тях.
- След 5 минути си разменят местата, прочитат коментарите до този момент и добавят своите разсъждения.
- Смяната на местата продължава докато всички ученици са писали на всички плакати.

След това се дискутира по следните възможни въпроси:

- Какво може да направи всеки човек относно защитата на климата?
- Какво могат политиците да направят по този въпрос?
- Как могат предприятията да допринесат за защитата на климата?
- Кои са най-наложителните мерки за защита на климата?
- Какво правиш ти за защита на климата?
- Защо се нуждаем от мерки за защита на климата?

Възможни цитати, които да дадат повод за разширяване на дискусията в свободен разговор:

„Няма такова нещо като климатични промени.“

„Индустриалните държави трябва да поемат отговорността за защитата на климата.“

„Защита на климата? О, за това да се грижат политиците.“

„Всички ние би трябвало да консумираме по-малко и да не разхищаваме енергийните източници“.

„Каква полза от това, че аз правя нещо, когато другите продължават да разрушават климата“.

В помощ на водещия в заниманието:

Възобновяемите източници на енергия (вятърната енергия, слънчевата енергия, водноелектрическата енергия, енергията от океаните, геотермалната енергия, биомасата и биогоривата) са алтернативи на изкопаемите горива, които допринасят за намаляването на емисиите на парникови газове, разнообразяват енергийните доставки и намаляват зависимостта от ненадеждни и непостоянни пазари на изкопаеми горива, особено на нефт и газ.

ЕС е лидер в технологиите за енергия от възобновяеми източници. Той държи 40% от световните патенти в областта на възобновяемите източници на енергия и през 2012 г. почти половината (44%) от световния капацитет за производство на енергия от възобновяеми източници (с изключение на водноелектрическата енергия) се намира в ЕС. В производството на енергия от възобновяеми източници в ЕС в момента работят около 1,2 милиона души.

Какво прави Европа за осигуряване на модерна енергия за всички?

Европейската комисия започна подготовката за периода след 2020 г., за да осигури отрано яснота за инвеститорите по политиката относно режима след 2020 г. Енергията от възобновяеми източници играе ключова роля в дългосрочната стратегия на Комисията, описана в нейната „Енергийна пътна карта за периода до 2050 г.“ (COM(2011)0885). Предложените в пътната карта сценарии за декарбонизация на енергийния сектор сочат дял на енергията от възобновяеми източници от най-малко 30% до 2030 г.

нашият свят

нашето достойнство

нашето бъдеще

8 УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ, ЗАЕТОСТ И ДОСТОЕН ТРУД ЗА ВСИЧКИ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се поддържа икономически растеж не по-малък от 7 процента годишно в най-слабо развитите страни.
- Да се постигне по-високо равнище на икономическо производство чрез диверсификация, модернизация на технологиите и иновационна дейност.
- Да се повиши ефективността на потребление и производство в целия свят, за да се постига икономически растеж без вреда за околната среда.
- Да се обезпечи заетост и достоен труд за всички.
- Да се съкрати делът на младежите, които не работят или не учат.
- Да се обезпечи забраната на най-тежките форми на детски труд.
- Да се осигури защита на правата на труд и безопасни условия на труд.
- Да се осъществяват стратегии за устойчив туризъм, подпомагащ създаването на работни места, развитието на местната култура и производството на местна продукция.

Приблизително половината от населението на света все още живее с равностойността на около 2 щатски долара на ден. На много места фактът, че имаш работа, не гарантира бягство от бедността. Този бавен и неравномерен напредък изисква от нас да преосмислим и модернизираме нашите икономически и социални политики, насочени към премахване на бедността.

Продължаващата липса на възможности за достоен труд, недостатъчните инвестиции и недохранването водят до ерозия на основния обществен договор в демократичните общества, според който всички трябва да участват в прогреса. Създаването на качествени работни места ще остане основно предизвикателство за почти всички икономики след 2015 година.

Устойчивият икономически растеж изисква обществата да създадат условия, при които хората могат да имат качествени работни места, да стимулират с труда си развитието на икономиката и в същото време да не вредят на околната среда. Следователно възможностите за работа и достойни условия на труд са необходими за цялото население в трудоспособна възраст.

Факти и данни:

- Според доклада на Международната организация за труда (МОТ) глобалната тенденция е броят на безработните да расте. Над 201 млн. са били без работа през 2014 г., с около 31 млн. повече в сравнение с годините преди световната финансово-икономическа криза 2008-2012 г. Очаква се глобалната безработица да се увеличи с още 3 млн. през 2015 и с още 8 млн. през следващите четири години.
- Млади хора и по-специално млади жени са най-силно засегнати от безработицата.
- Почти 74 млн. млади хора на възраст от 15-24 години са търсили работа през 2014 г. Нормата на безработица за младите е фактически три пъти по-висока от тази за възрастните. Високата безработица за младите хора е обща за всички региони в света и е фактор за социално недоволство.

2015
Европейска година
за развитие

Занимание „Кръгът на мъдростта“

Цел на заниманието:

Да се събуди съпричастност и социална активност

Описание на дейността:

Поставете седем стола близо до черната дъска. Напишете следните фрази на отделни картони и ги поставете върху столовете. Най-лесно е да сгънете лист А4 по дължина и така да оформите табелка.

- Гладен човек
- Бездомен човек
- Тежко болен човек
- Човек с добра работа
- Безработен човек
- Човек, който живее от социална помощ
- Празен лист – ученикът може да избере название, например „дете на улицата“

Поканете доброволци да седнат по избор на един от столовете и да говорят за човека, който е ...гладен, беден, бездомен и т.н. Те могат да имат лични наблюдения и могат да обяснят защо си представят проблемите на тези лица по този начин.

Опитайте да накарате участниците да се отнесат към проблема и към заниманието много сериозно. Кажете им, че да споделиш личния си опит или личните си наблюдения с другите понякога е трудно. Затова е нужно всеки, който се опитва да разказва за съдбата на един човек, да се отнесе към това сериозно и със съучастие. Окуражавайте играчите да говорят за следните неща:

- Какво означава да си болен, беден, безработен?
- Как се чувства, как би се чувствал такъв човек?
- Какво трябва да знаят другите за чувствата на тези хора?
- Какво биха искали да се случи на човек в такава ситуация?

Размисъл:

Обсъдете споделеното с класа. Разкажете за хора, които помагат на другите. Цитирайте например един от онези, които най-всеотдайно са служили на другите, Алберт Швайцер: „Аз не знам каква ще бъде съдбата ви, но знам едно нещо: единствените щастливи сред вас ще са тези, които са помагали и са се научили да помагат“.

Окуражете учениците да участват в проекти за социална грижа в съответния район. Такива грижи са помощ при раздаване на храна на бездомни, доброволци в приюти за бездомни, грижа за по-малки деца, събиране и раздаване на грехи, играчки и храна. Помолете класа да направи най-различни предположения какво би могло да се направи, за да се служи на обществото и на най-уязвимите.

Населението на Швейцария е осем милиона души. Почти толкова младежи в Европа нямат работа или не намират място за професионално обучение – според проучване от 2014 г.

9 ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВА ИНДУСТРИАЛИЗАЦИЯ И ИНОВАЦИИ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се развива качествена инфраструктура за поддържане на икономическото развитие.
- Да се съдейства за осъществяване на процеса на индустриализация в по-слабо развитите държави.
- Да се подобрява достъпът до финансови услуги за дребния бизнес.
- Да се стимулират научните изследвания, да се увеличи броят на работниците в сферата на научните изследвания.
- Да се поддържа националната дейност в областта на технологичното развитие, включително чрез създаване на политически климат за обезпечаване на добавена стойност при добива и преработването на суровините.
- Значително да се разшири достъпът до информационно-комуникационни технологии.

Инвестициите в инфраструктурата – транспорт, напояване, енергетика, информационни и комуникационните технологии – всичко това е от решаващо значение за постигане на устойчиво развитие и за овластяване на общностите в много страни. Отдавна е признато, че за увеличаване на производителността и на доходите в една страна, за подобряване на резултатите от инвестирането на пари от бюджета за здравеопазване и за образование, се изискват инвестиции в инфраструктурата.

Технологичният прогрес е в основата на усилията за постигане на екологичните цели. Без технологични иновации индустриализацията няма да се случи, а без индустриализация не може да се случи развитието.

Факти и данни:

- Качествената инфраструктура допринася за постигането на социални, икономически и политически цели.
- Неадекватната инфраструктура води до труден достъп до пазари, работни места, информация, обучение.
- Неразвитата инфраструктура ограничава достъпа до здравни и образователни услуги.
- В резултат от индустриализацията се увеличава търсенето на труд и има повече работни места.
- Заради растящия интерес към алтернативни източници на енергия в този сектор могат да се открият 20 млн. нови работни места до 2030 г.
- Най-слабо развитите държави имат огромен потенциал за следващото поколение за индустриализация и по-висока производителност на труда.
- Страните със среден доход на човек от населението могат да получат предимства от добивната и металодобивната индустрия заради увеличено търсене.

Занимание „Структура на последствията“

Младите хора трябва да умеят да разбират света като сложна структура от взаимно зависими връзки с много крехко равновесие между различните ѝ части. Те трябва да осъзнават, че изменението в една част на света ще има въздействие върху всички. Например замърсяването на околната среда на едно място може да доведе до промени в хранителната верига, в здравето, в условията на живот в много други части на света. Проблемите са взаимно свързани. Бедността може да е резултат от много фактори и борбата с нея трябва да ги отчита комплексно. Индустриализацията, икономическият растеж и промените в климата също са взаимно свързани.

За да помогнете на учениците да разберат сложността на тези взаимовръзки, разделете класа на четен брой малки групи и на всяка група дайте да държи лист с някакво твърдение, като за поне две групи то трябва да съвпада. Тези твърдения ще съобщават някакъв факт (например „Икономическият растеж в Китай прави тази страна икономическия мотор на 21 век“). Всяка група записва своето твърдение в горната част на флипчарт. Под твърдението те трябва да разположат хоризонтално три последствия от това твърдение – например „Бързата индустриализация води до екологични проблеми“, „Ще се увеличи миграцията на населението към индустриалните центрове“, „Ще расте политическото влияние на страната в света“. След това под всяко от трите твърдения да напишат три последствия, произтичащи от всяко едно от тях, например под твърдението, че бързата индустриализация води до екологични проблеми, ще дойде твърдението „Ще има протести на млади хора“, „Ще се увеличат случаите на заболяване от влошения въздух“, „Ще се влоши състоянието на горите и на обработваемата земя“.

В резултат от това занимание всяка група ще е изработила нагледно изображение на структурата на взаимовръзките. Помолете групите с еднакви начални твърдения да сравнят и обсъдят своята работа. Окачете схемите и организирайте „посещение на галерията“, за да могат учениците да обяснят своите схеми или схемите на другите ученици. Обсъдете последствията от тези взаимовръзки и как отделните въпроси въздействат на много аспекти в обществото.

Все по-голям брой хора от индийски произход, родени на Запад, се връщат в родината си. Родителите им са напуснали Индия преди десетилетия, за да търсят по-добри възможности за живот. Сега по-младите откриват по-добри икономически възможности в Индия. Културните фактори са важни, но основната притегателна сила е мястото на Индия в глобалното стопанство и в развитието на високотехнологичните отрасли. След 2005 година индийското правителство окуражава хората с индийски произход да се връщат в Индия. За много индийци в родината им има по-добри възможности за развитие.

През 2020г., според доклада за човешкото развитие на ПРООН от 2013 г., общите икономически резултати на трите водещи развиващи се страни – Бразилия, Китай и Индия, ще надминат общото производство на Канада, Франция, Германия, Италия, Великобритания и САЩ. Двигател на това ускорено икономическо развитие ще бъде търговията и технологичното партньорство в самия Глобален Юг. Повече факти и прогнози виж на адрес: http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2013_en_summary.pdf

нашият свят

нашето достойнство

нашето бъдеще

10 НАМАЛЯВАНЕ НА НЕРАВЕНСТВОТО В СТРАНИТЕ И МЕЖДУ ТЯХ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се осигури защита на правата на всички хора за пълна социална, икономическа и политическа интеграция.
- Да се провежда политика на социалната защита, способна да доведе до по-голямо равенство.
- Да се усъвършенстват методите за регулиране и мониторинг на глобалните финансови пазари.
- Да се осигури по-голямо представителство и участие на развиващите се страни при вземане на решения в международните икономически и финансови организации.
- Да се подпомага организирана, безопасна и отговорна миграция и мобилност на хората на основата на добре управлявана миграционна политика.
- Да се поощрява предоставянето на помощ за развитието в най-слабо развитите държави
- Да се снижат оперативните разходи, свързани с паричните преводи на мигрантите.

Международната общност е постигнала значителен напредък в посока премахване на бедността. Най-уязвимите народи - най-слабо развитите страни без излаз на море, продължават да постигат по-добри резултати. Остава обаче неравенството в достъпа до здравни и образователни услуги.

И докато неравенството между страните показва тенденция да намалява, расте неравенството в самите страни. Наблюдава се съгласие, че икономическият растеж не е достатъчна предпоставка за намаляване на бедността, ако не включва трите измерения на устойчивото развитие - икономически, социални и екологични.

Факти и данни:

- Неравенството се е увеличило. Повече от 75% от населението в развиващите се страни живее в общества, където доходите са по-неравномерно разпределени в сравнение с 1990 г.
- Наблюденията сочат, че след определена точка неравенството влияе отрицателно на икономическия растеж, на намаляването на бедността и на качеството на отношенията между политиците и гражданите.
- Данни от развиващите се страни сочат, че смъртните случаи на деца под пет години са три пъти повече при най-бедните 20% от населението.
- Социалната защита е все по-добра в глобален мащаб, но за хората с увреждания рискът да не получат адекватна здравна помощ е до 5 пъти по-голям.

2015
Европейска година
за развитие

Занимание „Музикалните столове“

Цел на занятието:

Учениците да се подготвят да разбират причините за безработицата, бедността и неравенството.

Един от важните фактори за бедността е безработицата или непълната заетост. Много хора живеят бедно, защото не могат да си намерят работа, която да им позволи достоен живот, или не могат въобще да си намерят работа.

Бедността и безработицата не засяга всички хора еднакво. Представителите на ромското население у нас или на чернокожите в САЩ страдат по-често от безработица и бедност. Коя е причината за това? Отговорите изискват сериозно проучване на тема заетост, безработица, видове безработица. Задачата на това занятие е по-скромна. То цели да предизвика преживяване, което да стимулира амбициите на децата да учат по-добре.

Описание на дейността:

Помолете учениците да подредят столовете в кръг. Столовете трябва да са с два по-малко в сравнение с броя на участниците.

Пуснете оживена музика. Помолете учениците да се движат в кръг от външната страна на столовете. Нека те се движат докато не спрете музиката.

След спирането на музиката учениците трябва да седнат колкото е възможно по-бързо. Двама от учениците ще останат без стол.

Обсъждане:

Върнете столовете в обичайния им ред, седнете и обсъдете дейността, като си помагате със следните въпроси:

Защо не всички успяха да седнат, когато музиката спря?

Представете си, че играта представя трудовия пазар в България. Ако столовете символизират работното място, а играчите представят търсещите работа, какво можете да кажете за трудовия пазар в България.

Водещите могат да се подготвят с данни от Националния статистически институт:

<http://www.nsi.bg/bg/>

Занимание „Кой е виновен за бедността“

Цел на занятието:

В тази дейност учениците ще се опитат да разберат собствената си представа за бедността.

Описание на дейността:

Поставете знак в единия край на стаята „Напълно съм съгласен“, а в другия край на стаята – „Напълно съм несъгласен“. Очертайте линия, която свързва двата ъгъла с въже, тебешир или по друг начин.

- Помолете учениците да помислят кратко по споделеното твърдение и да заемат място по линията, което показва доколко силно са съгласни или не с него. Прочетете високо следното твърдение: „Хората, които живеят в бедност, сами са си виновни за това.“

- След като всички са заели място по линията, учениците ще трябва да обсъдят с най-близко стоящия съученик защо са заели това място. Нека всеки сподели убежденията си за това, кой е виновен за бедността.

- Помолете няколко от учениците да представят своите убеждения пред класа.

11 ГРАДОВЕТЕ И СЕЛИЩАТА ДА СА ВКЛЮЧВАЩИ, СИГУРНИ И УСТОЙЧИВИ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се осигури за всички хора достъп до нормални, безопасни и на приемлива цена жилища и основни услуги.
- Да се предостави на всички достъп до безопасна и на приемлива цена транспортна система.
- Да се разшири възможността за демократично и устойчиво планиране на населените пунктове във всички страни.
- Да се полагат по-активни усилия за защита на световното културно и природно наследство.
- Да се съкрати броят на загиналите и пострадалите от бедствия.
- Да се увеличи броят на градовете, приели комплексни стратегии и планове, насочени към ефективно използване на ресурсите, смекчаване последствията от промените в климата и рисковете от природни бедствия.

Градовете са центрове за идеи, търговия, култура, наука, високотехнологично производство, социално развитие и много повече. Най-добрите сред тях са дали възможност на хората да постигат социален и икономически напредък.

Все пак има много предизвикателства пред това, градовете да продължават да създават работни места и просперитет, без да изцеждат земята и ресурсите. Някои от тези предизвикателства се наблюдават навсякъде в големите градове – задръствания, липса на средства за осигуряване на основни услуги, недостиг на подходящи жилища и влошаваща се инфраструктура.

Предизвикателствата могат да се посрещат и да се търсят решения. Задачата е да се подобри използването на ресурсите, да се намали замърсяването, да се снижава бедността. Бъдещето, което искаме, е да живеем в градове с възможности за всички, с достъп до енергийни, жилищни, транспортни и други услуги.

Факти и данни:

- Половината хора в света – 3.5 млрд. – живеят в градовете.
- През 2030 г. почти 60% от населението на света ще живее в градовете.
- 95% от увеличението на градското население ще се случи в развиващия се свят.
- 828 млн. души в света живеят в гета с най-мизерни условия на живот.
- Градовете в света заемат 3% от територията на земята, но на тях се падат 60-80% от енергийното потребление и 75% от въглеродните емисии.
- Бързата урбанизация оказва натиск върху снабдяването с питейна вода, върху условията на живот и здравеопазването.
- Градовете имат потенциал да преодолеят тези проблеми благодарение на технологичните иновации.

Занимание

„Най-хубавите градове в Европа“

Цел на занятието:

Учениците да се запознаят с интересни идеи и добри практики в големите европейски градове и да обсъдят варианти за своя град.

1. Подгответе се за часа, например с помощта на информацията на този адрес:

<http://www.fastcoexist.com/3024721/the-10-smartest-cities-in-europe>

2. Започнете с примерите по-долу и по възможност обогатете списъка.

Копенхаген си е създал име на най-зеления град в целия свят. Той е избран за зелена столица на Европа за 2014 г. и това не е случайно. Копенхаген е с едни от най-ниските показатели на въглеродни емисии на човек от населението в света. Целта е да се постигне въглеродна неутралност до 2025 г. Градът се слави с впечатляващите проценти по колоездене в града. Около 40% от всички граждани пътуват с велосипед.

Амстердам остава все пак най-доброто място за велосипедистите. 67% от всички пътувания в града се осъществяват пеша или с колело. Всеки ден около 10 000 велосипеди са паркирани на всякакви подходящи места.

Виена изпълнява множество проекти за по-ефективно използване на слънчевата енергия. Нещо ново, което впечатлява в този красив град: една стара кланица, разположена върху 40 хектара земя, се превръща в иновационен център за високи технологии и нови медийни услуги.

3. Помолете учениците да се разделят в групи по трима и да напишат идеите си за чист и устойчив град върху лист от флипчарт.

4. След 15 минути помолете говорител на всяка група да представи идеите, подходящи за приложение във вашия град.

5. След обсъждането предложете на учениците да отговорят на въпроса: Какво значи зелен град за Вас?

Можете да ги насочвате или да обобщавате с помощта на следните определения, подготвени за включване в глобалната инициатива „Зелен град“.

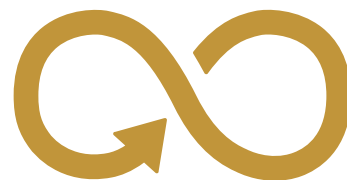
За нас зелен град е град, който има най-чистата и ефективна енергия, транспорт и инфраструктура.

Зеленият град черпи енергия от възобновяеми източници, като слънчевата и вятърната енергия и разпространява тази енергия чрез ефикасни и надеждни мрежи.

Зеленият град се състои от сгради, които са енергийно ефективни, опазват водите и намаляват отпадъците.

Зеленият град е свързан с чист и достъпен обществен транспорт и има изградена инфраструктура за велосипедисти и пешеходци.

Зеленият град е по-здравословен, по-достъпен и е приятно място за живеене.

12 УСТОЙЧИВО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ПРОИЗВОДСТВО

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се съкрати наполовина разхищението на храна.
- Да се постигне екологична употреба на химическите вещества и да намалее замърсяването на въздуха, водата и почвата.
- Да се осигури нужната информация на всички хора в света относно устойчивото развитие и начина на живот в хармония с природата.
- Да се разработят и внедрят механизми за наблюдение въздействието на устойчивия туризъм, обезпечаващ работни места и съдействащ за развитието на местната култура и производството на местна продукция.
- Да се намали неефективното субсидиране на изкопаемите горива.

Устойчиво потребление и производство имат за цел да "правят повече и по-добре с по-малко", например увеличаване на нетните печалби от икономическите дейности с по-ефективно изразходване на ресурсите, намаляване на замърсяването по протежение на целия жизнен цикъл на производството на стоките, като същевременно се повишава качеството на живот.

Темата за устойчиво потребление и производство включва различни заинтересовани страни, включително бизнес, потребители, политици, изследователи, учени, търговци на дребно, медии и агенции за сътрудничество за развитие.

Нужен е системен подход и сътрудничество между субекти, които работят във веригата на доставки, от производителя до крайния потребител. Тя включва ангажиране на потребителите чрез повишаване на осведомеността и образованието за устойчиво потребление и начин на живот, които предоставят на потребителите адекватна информация чрез стандарти и етикети.

Факти и данни:

- Половината хора в света – 3.5 млрд – живеят в градовете.
- През 2030 г. почти 60% от населението на света ще живее в градовете.
- 95% от увеличението на градското население ще се случи в развиващия се свят.
- 828 млн. души в света живеят в гета с най-мизерни условия на живот.
- Градовете в света заемат 3% от територията на земята, но на тях се пада 60-80% от енергийното потребление и 75% от въглеродните емисии.
- Бързата урбанизация оказва натиск върху снабдяването с питейна вода, върху условията на живот и здравеопазването.
- Градовете имат потенциал да преодолеят тези проблеми благодарение на технологичните иновации.

Занимание „Достоен живот“

Цел на заниманието:

Учениците да разберат, че е необходимо да обмисляме всяко решение за покупка, т.е. да сме рационален и отговорен потребител.

Указание за провеждане на заниманието:

Разделете участниците на групи „семејства“, не повече от пет души в една група. Всяко семејство ще си има име. Помолете да разпределят ролите помежду си – баща, мајка, деца. Подгответе карти с покупки като използвате таблицата. Сложете в пликове пълен набор от картите за всяко семејство.

Обяснете, че всяка група ще вземе решение какво да купи следващия месец с общия семеен бюджет от 1200 лв – какво ще вклучи и какво изключи. Решението би трябвало да се вземе демократично. В една от групите може да вклучите „таен баща“, той е властен и загрижен за семејството и непременно държи да се наложи. Вие сте го определили предварително, обяснили сте му ролята и внимавайте другите да не се досетят.

Раздајте на всяко семејство голям лист хартия, на којто те ще закачат избраните от тях карти с покупки. Дајте на всички групи 20 минути време да обсъдят и вземат решение и да закачат избраните карти върху листа на домашния бюджет. Ако в семејството на „тајниот баща“ избухне караница, опитајте се да ги помирите, но не разкривајте ролята му.

Дајте за 10 минути възможност на всички да проучат картоните на другите групи, след като всички семејни картони вече са закачени на стената.

Размисъл:

Помолете говорителя на всяка група да коментира своето решение. След тоа използвайте следните въпроси, за да водите дискусија:

- 1.Как семејствата взеха решение за разпределяне на домашниот бюджет? Беше ли то демократично?
- 2.Какъв критериум са използвали при вземањето на решение?
- 3.Как са балансирали нуждата од храна, подслон и други с нуждата од сигурност и с желанијата си за покупки за слободното време?
- 4.Как се чувстват хората, кога нешто важно за нив е било исклучено од список од останалите членове на семејството?
- 5.Чии бюджети са нај-подходящи и кои по-малко, зашто?

Карти на покупки:

Храна	Дрехи	Лична пушка
Такса за универзитетот	Храна за кучето	Добавка към вџицата
Здравна осигуровка	Сметка за водата	Дълга почивка на море
Нова кола	Куче пазач, обучение	Сметка за отопление
Месечна такса за басейн	Лекарства	Аларма за колата
Игри	Транспорт	Телефонна смета
Компјутер	Учебни материјали	Спреј за самозаштита
Лотария	Подарок за мама	Семејна вечера в клуба
Ремонт у дома	Поправка на пералњата	Нова аларма за дома
Алармена система	Уроци по самоотбрана	Помош за близките ни

Карта на авторитарниот таен баща

Вие сте глава на семејството и желаете всички решения за харчене на пари да се вземат од вас еднолично. В крајот на крајцата вие сте тој, кој носи парите у дома. Вие силно вярвате, че липсата на ред в градот е голем проблем. Нема никаква сигурност за вашиот живот и за животот на нај-близките ви. Опасни денови са настъпили. Затоа вие поставите нај-голем приоритет на заштитата на сигурноста на вашето семејство, дом и имуществото.

13 НЕЗАБАВНИ ДЕЙСТВИЯ СРЕЩУ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се повиши във всички страни способността да се адаптират към рискове и стихийни бедствия, свързани с климатичните промени.
- Да се включат мерки за борба с климатичните промени в националните стратегии и планове.
- Да се повиши равнището на образование, осведомеността и развитието на човешкия потенциал по въпросите за смекчаване на последствията от изменение на климата.

Занимание: “Мрежови връзки за климатични промени”

Цел на заниманието:

Да се прави критична оценка на обясненията относно човешката намеса в климатичните промени; да се откриват взаимовръзките между обясненията; да се разбира размерът на всяко от предизвикателствата.

Необходими материали:

- По едно копие от обясненията за всяка група от трима участници
- По един голям лист хартия от флип чарт, залепващи гумички, два маркера с различни цветове-за всяка група от трима участници. За предпочитане е всяка група да има маркери от еднакви два цвята.

Описание на дейността:

1. Помолете участниците да се разделят в групи по трима, по възможност да са хора, които не се познават или поне не са приятели.
2. Разпределете листа с обясненията. Помолете групите да прочетат и критично да осмислят значението на едно или друго от десетте твърдения и предложете на участниците да споделят личното си мнение по всяко от тези твърдения или разяснения
3. Помолете групите да залепят твърденията върху листа от флипчарт според представите си за значимост – например най-значимите в центъра, по-маловажните в ъглите. Помолете ги да потърсят взаимовръзките между всички тези твърдения и да ги обозначат на своя лист с двупосочни стрелки, като използват един от маркерите. На всяка обозначена връзка да се опише разяснение за взаимовръзката.
4. Поканете групите да преценят вероятността едно или друго предизвикателство да бъде посрещнато, така че да намалее натискът върху климатичните промени. Нека напишат с втория маркер съответен номер срещу всяко твърдение, според следното значение: 4 = много сериозно предизвикателство; 3 = много трудно; 2 = донякъде трудно; 1 = не твърде трудно.
5. Поканете всяка група последователно да обясни основните неща, които са научили от това упражнение, преди да започнете по-обща дискусия.

1. Транспорт

Транспортът причинява днес 14% от световните емисии на парникови газове. Част от проблема е, че богатството и транспортът на въглеродна основа са склонни да вървят ръка за ръка. Когато една нация става по-богата, нейните граждани заменят ходенето и карането на колело с автобуси и влакове, а след това с автомобили, високоскоростни влакове и въздушен транспорт.

3. Ръст на населението

Нарастването на населението обикновено води до увеличени емисии на парникови газове. Населението на света ще нарасне по оценки от днешните 7.0 млрд. до между 8,0 и 10,5 млрд през 2050 г. По-голямата част от този растеж най-вероятно ще е съсредоточен в бедни и крайбрежни региони, които вече са силно уязвими към въздействията от изменението на климата.

5. Селско стопанство

Индустриализацията на селското стопанство има голям принос за изменението на климата. Значителна част от емисиите на парникови газове се причиняват от употребата на пестициди и химикали, от изгарянето на биомаса, от обезлесяването.

7. Градските райони

Половината от населението на света живее в градски райони. Градовете консумират вече 75 на сто от световното производство на енергия и допринасят за подобен дял от всички отпадъци, включително емисиите на парникови газове.

9. За хората

Прирастът на населението обикновено означава увеличени емисии на парникови газове. Но емисиите от неустойчиво потребление на глава от населението са много по-високи в индустриализираните държави. Така че е важно да се помни, че населението не е просто цифри, а хора с техните възможности за избор и начин на живот.

2. Отделяне от природата

Необичайните промени на климата се проявяват заради отделянето на човека от природата. Урбанизацията и технологиите изолират хората от въздействието на природата, особено от промените във времето. Паралелно с техническия прогрес се отделяме психически от природата, чувстваме се над нея и я третираме само като ресурс, от който да се възползваме.

4. Обезлесяване

Обезлесяването и влошаването на състоянието на горите, увеличаването на обработваемите земи, развитието на инфраструктурата, разрушителната сеч, пожарите – всичко това причинява почти 20% от световните емисии на парникови газове. Това е повече от целия глобален транспортен сектор и на второ място след енергийния сектор.

6. Консумеризъм

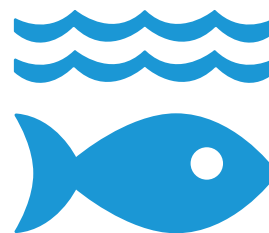
Изменението на климата е симптом на консумеризма, тоест употреба на стоки над нужното за достоен живот. Под влияние на рекламата търсенето расте, производството реагира с по-голямо предлагане на стоки, икономиката расте, а планетата се затопля.

8. Икономически растеж

Смята се, че икономическият растеж не бива да се поставя под съмнение. Правителствата ни казват, че е нужен икономически растеж, за да се изградят училища и болници, за да се лекува безработицата. Но икономически растеж, изграден върху изкопаеми горива, е ключова причина климатът да се променя. Терминът "Зелена икономика" описва растеж на базата на възобновяеми енергийни източници и зелени работни места.

10. Изкопаеми горива

Изкопаемите горива (нефт, природен газ и въглища) осигуряват голямата част от производството на електроенергия, с тях се движат автомобили, работят фабрики, топят се жилища. Въглеродният двуокис от изгарянето на изкопаеми горива е най-големият единичен източник на емисии на парникови газове от човешка дейност.

14 УСТОЙЧИВО ИЗПОЛЗВАНЕ НА СВЕТОВНИТЕ ВОДНИ РЕСУРСИ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се предотврати замърсяването на морската среда от различни източници.
- Да се осигури рационално използване и опазване на морските и крайбрежните екосистеми за избягване на неблагоприятни последици.
- Да се разшири научното сътрудничество за отстраняване на последиците от окисляване на океана.
- Да се осигури ефективно регулиране на риболова и управление за възстановяване на рибните запаси.
- Да се осигури спазване на нормите на международното морско право

Световните океани - тяхната температура, химичен състав, теченията и животът в тях управляват глобалните системи, които правят Земята обитаема за човечеството.

Нашата гъждовна вода, питейната вода, времето, климатът, бреговата линия, голяма част от нашата храна, а дори и кислородът във въздуха, който дишаме, всички се предпоставят и регулират в крайна сметка от морето.

През цялата човешка история океаните и моретата са били жизнено важни проводници на търговията и транспорта.

Доброто управление на тези важни глобални ресурси е от ключово значение за нашето устойчиво бъдеще.

Факти и данни:

- Океаните заемат три четвърти от повърхността на Земята, съдържат 97 процента от водата на Земята, и по обем представляват 99 на сто от жизненото пространство на планетата.
 - Животът и ежедневието на над три млрд души зависят от биологичното разнообразие на морето и на морския бряг.
 - В световен мащаб пазарната стойност на морските и крайбрежните ресурси и индустрии се оценява на 3 трилиона щатски долара годишно, или около 5% от световния БВП.
 - Океаните съдържат почти 200 000 идентифицирани видове, но реалните числа са близо до милиона.
 - Океаните поглъщат около 30 на сто от въглеродния двуокис, генериран от хората, следователно са важен буфер за въздействието на глобалното затопляне.
 - Океаните са най-голям източник на протеин. Повече от 3 милиарда души зависят от океаните като основен източник на протеин.
 - В морския риболов са заети пряко или косвено над 200 милиона души.
- 40% от световните океани са силно засегнати от човешката дейност – замърсяване, изчерпване на рибата, загуба на крайбрежни местообитания.

Занимание „Устойчиво рибарство, миграция и конфликти“

Цел на занятието:

Да се стигне до обсъждане на глобалните проблеми за ограничените природни ресурси и за потенциала от конфликти и миграционни процеси.

Указания за дейността:

Разделете учениците в малки групи, всеки с кутийка гребни бонбони.

Обяснете на учениците, че кутийките са океаните, а бонбоните са рибите.

Дайте на учениците сламки, с които да ловят риба и им кажете, че има ограничения в рамките на различните рибни сезони.

Единственото правило е, че всеки ученик може да улови само по 2 риби всеки сезон и да изхрани с тях цялото си семейство, и да оцелее до следващия рибен сезон.

След всеки рибен сезон „океаните“ се попълват едно към едно, както се предполага, че става в естествената среда. Учениците, които са взели повече от разрешеното, ще останат да стоят пред един госта по-празен океан.

Продължете заниманието, като дадете на няколко ученика лъжици вместо сламки, с които да ловят риба. Тази нова „технология“ им помага да ловят рибата по-лесно.

Обикновено по време на това занимание се получава така, че една или повече от групите изпразват своите океани. Тъй като на участниците не е казано, че не могат да постъпват така, тези ученици може да опитат да мигрират към океаните на другите ученици и да се опитат да ловят от тяхната риба. Това най-вероятно ще доведе до конфликти, често учениците със сламки ще отблъскват съучениците си, които вече имат лъжици.

Когато урокът свърши, водещият може да започне дискусия, например за устойчивия риболов, или за конфликтите, причинени от изчерпването на ресурсите. Всичко това ще доведе до обсъждане на глобалните реалности.

Продължение:

Опитайте да обсъдите с по-малките си връстници всички видове труд и работни места, свързани с океана, с изследването на океаните. Запишете на дъската. Помолете ги да си представят как ще изглежда един успешен екип за океанска експедиция.

Океанологът – с какво се занимава?

Океанолозите се занимават с изучаване на водите, моретата и океаните, със състоянието на дъното и на брега, с наблюдение на водната флора и фауна. Анализът на физическите, химическите и биологичните процеси, протичащи в дълбините на моретата, дават възможност на учените да прогнозират по-нататъшното развитие на екосистемите. Главната задача на океанолозите е екологична: спасяването на природните богатства на океаните, предотвратяването на изчезването на един или друг вид от подводната флора и фауна. Изследванията на океанолозите се използват и в риболова, в хидротехниката и военната сфера, в палеонтологията и биологията. Голяма част от изследванията се извършват със специално оборудвани кораби, подводни лодки и други технически съоръжения. За набиране на информация или материали океанолозите се спускат във водните дълбини.

15 ПОДДЪРЖАНЕ НА ЕКОСИСТЕМИТЕ И НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се осигури опазване, възстановяване и устойчиво използване на наземните екосистеми в съответствие с международните договорености.
- Да се спре изсичането на горите.
- Да се пази биологичното разнообразие, да се осигури защита на застрашените видове.
- Да се предприемат мерки за прекратяване на браконьерството и незаконната търговия със защитени видове.

Горите покриват 30 процента от повърхността на Земята и в допълнение към предоставянето на продоволствена сигурност и подслон, горите са от ключово значение за борбата с изменението на климата, опазването на биологичното разнообразие и домовете на местното население. Тринадесет милиона хектара гори се губят всяка година, докато постоянното разширение на сухите зони е довело до превръщане на 3,6 милиарда хектара в пустини. Загубата на гори и увеличението на пустинните зони, причинени от човешка дейност и от климатичните промени, представляват основни предизвикателства пред устойчивото развитие и засягат живота и поминъка на милиони хора в борбата срещу бедността.

Факти и данни:

Горите

- Около 1,6 милиона души зависят от горите за прехраната си. Това включва около 70 милиона жители на света.
- Горите са дом на повече от 80 на сто от всички сухоземни видове животни, растения и насекоми

Опустиняването

- 2,6 милиарда души зависят от селското стопанство. Само че 52 % от земята, използвана за селскостопанска дейност, е засегната от деградация на почвата.
- Поради сушата и опустиняването всяка година 12 милиона хектара са изгубени (23 хектара в минута). На тази земя биха могли да бъдат отглеждани 20 милиона тона зърно.

Биоразнообразие

- От 8300 известни животински породи 8% са изчезнали, а 22% са застрашени от изчезване.
- Над 80 на сто от хранителния режим на човека се осигурява от растения. Само три зърнени култури - ориз, царевича и пшеница осигуряват 60 на сто от нужните на човека калории.
- Близо 80 на сто от хората, живеещи в селските райони в развиващите се страни, разчитат на традиционните растителни лекарствени продукти за здравето си.

Занимание „Устойчивата гора“

Цел на заниманието:

Да запознае участниците с процеса на растеж и поддръжка на горски масиви.

Сценарий: Представаме си стара борова гора. Служителите на горското стопанство стигат до заключението, че този масив е стоял твърде дълго време без подходяща поддръжка. За най-добър метод за подновяване на гората е прието да се прави прочистване, последвано от засаждане на нови борови фиданки. Всеки участник представлява ново борово дървче.

Указания за дейността:

Помолете участниците да седнат на пода без определен ред. Всеки от тях е борова фиданка. Задачата им е да улавят слънчева светлина и да растат, тъй като боровете обичат слънце.

След десет години растеж:

Нека сега участниците да затворят очи и след преброяване до 3 да вдигнат 1, 2 или 3 пръста с ръка. Участниците, избрали 3 пръста, „порастват“ като застават на колене, а тези, вдигнали 1 или 2 пръста, остават седнали. Някои дървета растат по-бързо от други.

След 20 години растеж:

Отново помолете участниците да затворят очи и след преброяване до 3 да вдигнат 1, 2 или 3 пръста с ръка. Участниците, избрали 1 пръст, „порастват“ до следващото ниво – седналите коленичат, а коленичещите се изправят. Участниците, избрали 2 или 3 пръста, не порастват.

След 30 години растеж:

За трети път помолете участниците да затворят очи и след преброяване до 3 да вдигнат 1, 2 или 3 пръста с ръка. Участниците, които до момента са останали седнали, няма да пораснат въобще, тъй като не им достига слънчева светлина. Коленичилите и изправени участници, избрали 3 пръста, „порастват“ - коленичилите се изправят, а изправените вдигат една ръка високо над главата. Участниците, избрали 1 или 2 пръста, не порастват.

Обяснете, че останалите седнали участници са фиданки, които няма да растат повече поради твърде оскъдна светлина, открадната от по-големите борове. Малките фиданки биват избирателно премахнати, за да се развият по-свободно големите борове. Помолете всички останали досега седнали да „излязат“ от пространството на гората.

След 40 години растеж: Отново помолете участниците да затворят очи и след преброяване до 3 да вдигнат 1, 2 или 3 пръста с ръка. Участниците, избрали 1 или 2 пръста, „порастват“ до следващото ниво. Коленичилите се изправят, а изправените вдигат и двете си ръце над главата. Участниците, избрали 3 пръста, не порастват.

След 50 години растеж ще има избирателно изсичане:

Отстранените преди това участници се превръщат в дървари. Всеки един от тях ще влезе в гората и ще „отсече“ по едно дърво. Инструктирайте ги да премахнат по едно дърво по избор. Внимателната поддръжка на гората създава пространство за развитие на нови дървета.

60 години растеж:

Премахнатите участници и бившите „дървари“ се превръщат в нови борови шишарки, паднали в почвата. Инструктирайте ги отново да седнат на пода сред другите дървета в гората. Сега след разчистването на гората те отново имат възможност да се превърнат във фиданки.

16 МИРНИ, ВКЛЮЧВАЩИ И ОТГОВОРНИ ОБЩЕСТВА ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се намалят мащабите на насилие от всеки вид и свързаната с това смъртност в целия свят.
- Да се спре експлоатацията, търговията, насилието във всички форми по отношение на децата.
- Да се осигури върховенство на закона на национално и международно равнище и да се осигури равен достъп до правосъдие за всички.
- Да се ограничат незаконните финансови потоци и търговията с оръжие, подпомагащи тероризма.
- Да се съкратят мащабите на корупция във всички нейни форми.
- Да се разшири участието на развиващите се страни в работата на глобалните международни организации.
- Да се осигури достъп до информация и защита на основните свободи.

Цел 16 от Целите за устойчиво развитие е посветена на усилията за мирни и включващи общества за устойчиво развитие, осигуряване на достъп до справедливост за всички, изграждане на ефективни, отговорни институции на всички равнища.

Мирът, стабилността, правата на човека и ефективното управление, основано на принципите на правовата държава, са важни фактори за устойчиво развитие. Ние живеем в един все по-разделен свят. Някои региони се радват на траен мир, сигурност и просперитет, докато други попадат в безкрайните цикли на конфликти и насилие. Това положение съвсем не е неизбежно и трябва да бъде променено с общи усилия.

Факти и данни:

- Сред институциите най-силно повлияни от корупция са правосъдието и полицията. Корупцията, подкупите, кражбите и данъчните измами струват на развиващите се страни 1,26 трилиона щатски долара годишно; тази сума пари би могла да облекчи живота на хората, които живеят с по-малко от 1,25 долара на ден.
- Процентът на децата, напускащи начално училище в засегнати от конфликти страни, достигна 50% през 2011 г. Това са 28,5 млн. деца. Това означава, че няма да може да бъде постигната цел 4 от глобалните цели за развитие.
- Правният ред и развитието са взаимно свързани и могат много да допринесат за устойчивото развитие на национално и международно равнище.

Занимание „Линията на мира и войната“

Цел на занятието:

Да се видят гледните точки на участниците по различни конкретни въпроси за актуални събития, както и по какъв начин свързват тези събития с МИРА и ВОЙНАТА.

Подготовка на заниманието:

Използвайте лентата или бяло въже и направете линия на пода, дълга около 3-4 метра. Отбележете единия край на линията като (МИР), а другия (ВОЙНА). Помолете участниците да се съберат по средата на лентата.

Указания за изпълнение на заниманието:

Разделете дейността на 5 кръга (броят на кръговете зависи от темите, които организаторите искат да проучат). Във всеки кръг ще има зададена дума. Думата не трябва да се обяснява, нито да се дефинира.

За всяка поредна дума участниците ще се разпределят по линията в зависимост от това дали смятат, че тази дума е по-близка до (МИР) или (ВОЙНА). Разстоянието до двата края ще определи връзката на думата с двете думи в краищата на лентата.

Задайте дума #1 от списъка с примерни думи по-долу и дайте на участниците известно време да помислят.

Думи за занятието:

Миграция, Медии, Сигурност, Глобализация, Свобода на личното изразяване, Доброволчество, Развитие, Толерантност

След като участниците са заели място по линията, водещият може да започне кратка дискусия (максимално 3 минути), като накара участниците да обяснят как са се ситуирали и как свързват зададената дума с (МИР) или (ВОЙНА).

Насърчавайте участниците към диалог, задавайте въпроси и правете коментари.

Поддържайте дискусията умерена, тъй като може да се стигне до устни нападки.

Насърчавайте откритостта и активното слушане.

Не забравяйте да си водите бележки по време на дискусията (определете някой, който да документира дискусията за по-късна справка по време на откритата дискусия).

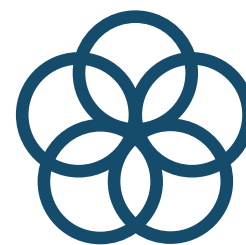
Преминете към следващите думи #2, #3 и т.н., следвайки гореспоменатия процес след всяка дума.

След последната дума благодарете на цялата група и ги помолете да седнат по местата си.

Дискусия:

- Как се чувствахте по време на занятието? Трудно ли беше да изслушвате какво мислят останалите, особено, ако идеите са различни от Вашите? Защо?
- Придобихте ли ново разбиране за мира от това упражнение? За войната?

Не позволявайте дискусията да се превърне в дебат за това какво е правилно и неправилно (това най-вероятно ще се случи, особено, ако има участници с по-крайни мнения).

17 ГЛОБАЛНО ПАРТНЬОРСТВО ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

Какво трябва да постигне светът до 2030 година?

- Да се изпълнят поетите ангажименти за оказване на официална помощ за развитие.
- Да се постигне облекчаване на бремето на дълга на бедните държави.
- Да се приемат и реализират режими за стимулиране на инвестициите в най-слабо развитите страни.
- Да се укрепва сътрудничеството Север-Юг, Юг-Юг и тристранното сътрудничество по въпросите на технологичния обмен.
- Да се съдейства за разработване на екологично чисти технологии.
- Да се съдейства за свободна от дискриминация световна търговска система.
- Да се укрепва глобалната макроикономическа стабилност.
- Да се развива глобалното партньорство в интерес на устойчивото развитие.

Една успешна програма за устойчиво развитие изисква партньорство между правителствата, частния сектор и гражданското общество. Това приобщаващо партньорство трябва да се осъществява на глобално, регионално, национално и местно ниво. То трябва да е изградено върху обща визия и общи цели, върху принципи и ценности, които поставят хората и планетата в центъра на усилията. Необходими са спешни действия, за да се мобилизират трилиони долари от частни ресурси за постигане на целите на устойчивото развитие. Необходими са дългосрочни инвестиции в критични сектори, включително и преки чуждестранни инвестиции, особено в развиващите се страни. Критичните сектори включват устойчива енергетика, инфраструктура и транспорт, както и информационните и комуникационните технологии. Публичният сектор ще трябва да създаде ясна посока на намеса. Държавата трябва да осигури контрол, мониторинг, да създаде по-добра среда за привличане на инвестиции и за засилване на устойчивото развитие.

Факти и данни:

- Официалната помощ за развитие е на рекордно високо равнище през 2014 г., 135,2 млрд. щатски долара.
- 79% от вноса от развиващите се страни е достигнал развитите държави без да бъде облаган с мита.
- Бремето на дълга в развиващите се страни остава стабилно, на равнище около 3% от приходите от износа.
- Броят на потребителите на интернет в Африка е почти удвоен през последните четири години.
- 30 процента от младежите в света са активни онлайн през последните пет години.
- За съжаление повече от 4 млрд. души не използват интернет, а 90% от тях са от развиващите се страни.

Занимание „Китайски пръчици“

Цел на занятието:

Да се покаже важността на творческото мислене, за да излезем с "печелившо и за двете страни" решение.

Подготовка:

- С помощта на дълга лента направете права линия в средата на стаята.
- Кажете на участниците да си намерят партньор – и да застанат един срещу друг, така че линията да е между тях.
- Инструктирайте участниците да сложат ръцете си пред себе си (на нивото на гръдния кош) с разтворени длани и с лице към партньора си.
- Сложете една клечка за храна между дланите на всеки един от участниците – дланите, сочещи към партньора, трябва да запазят пръчките от падане.
- Подчертайте, че всички имат мисията да постигнат една и съща цел.

Внимание:

И двамата участници, стоящи един срещу друг, трябва да бъдат на разстояние един от друг на дължината на една пръчица.

Указания за провеждане на играта:

Кажете на участниците, че това е невербална игра и че никой няма право да говори. Кажете на участниците, че имат 3 минути да завършат мисията. Мисията им е да преминат линията и да стигнат от другата ѝ страна. След 3 минути сложете край на играта.

Дискусия:

Съберете участниците в кръг и ги попитайте за впечатленията им от занятието.

- Изпълнихте ли мисията си? Защо? Как?
- Доволни ли сте от резултатите на играта?
- Каква според вас беше целта на занятието?
- Има ли някой ранен?
- Помислихме ли за сътрудничество и взаимопомощ или само за съревнование? Защо?

Накрая обяснете на участниците, че играта е с цел сътрудничество, помагайки един на друг да изпълнят мисията си. Инструкцията беше, че те имат мисия, а не, че трябва да постигнат целта си за сметка на другия. Споделете с тях, че по време на конфликтни ситуации имаме склонността да гледаме на целите си като на противоположни и конфликтни.

Проучване на „Евробарометър“ от 2013 г. даде изненадващи резултати, що се отнася до мнението на гражданите на Европейския съюз за развитието. Над 80 % смятат, че помощта за развитие е важна, а според 60 % трябва да предоставяме повече помощ. Две трети са на мнение, че борбата с бедността в развиващите се страни трябва да бъде един от основните приоритети на Европейския съюз.

нашият свят

нашето достойнство

нашето бъдеще

1. Ликвидиране на бедността
2. Подобряване на изхранването чрез устойчиво земеделие
3. Здраве и добруване за всички, във всички възрасти
4. Качествено образование за всички, за цял живот
5. Равенство и овластяване на жените
6. Достъп до вода и добри санитарни условия
7. Достъп до модерни енергийни източници
8. Устойчив икономически растеж, заетост и достоен труд за всички
9. Подкрепа за устойчива индустриализация и иновации
10. Намаляване на неравенството в страните и между тях
11. Градовете и селищата да са включващи, сигурни и устойчиви
12. Устойчиво потребление и производство
13. Незабавни действия срещу климатичните промени
14. Устойчиво използване на световните водни ресурси
15. Поддържане на екосистемите и на биологичното разнообразие
16. Мирни, включващи и отговорни общества за устойчиво развитие
17. Глобално партньорство за устойчиво развитие

2015
Европейска година
за развитие

